

Sanomat

PAIVÄNTIMANTTI: Tällainen on sadistinen persoonallisuushäiriö, jota ilmenee aivan tavallisilla ihmisillä

Talous

Vantaalla hyvätuloinen eläkeläinen voi maksaa hoivasta satoja euroja enemmän kuin Porvoossa – uusi laki panee kaikki samalle viivalle, katso HS:n laskurilla mitä itse maksaisit

Tehostetun palveluasumisen maksujen laskutapa vaihtelee kunnasta toiseen valtavasti. Laske HS:n laskurilla, mitä maksaisit hoivasta, jos uusi asiakasmaksulaki tulee voimaan.

[Sanoma-tilin asetus](#)
[Tilaukseni](#)
[läitkö ilman lehteä?](#)
[Tilapäinen osoitteenmuutos](#)
[Maksu- ja tilausosoitteenmuutos](#)
[lakelunkeskeytys](#)
[Käsitöns](#)
[aiheet](#)
[Tallennetut artikkelit](#)
[Omat kommentit](#)
[Kirjaudu ulos](#)

Tilaaajille

Maija Boman päätti maalata toimittajasta kuvan. Boman muutti hoivakoti Olarinpuistoon miehensä kuoleman jälkeen. "Se oli niin kova paikka, että menin huonoon kuntoon." (KUVA: KALLE KOPONEN / HS)

Anni Lassila HS

[← Etusivulle](#)

MAIJA BOMAN, 94 tarttuu siveltimeen, ottaa siihen vähän mustaa väriä ja luonnostelee muutamalla vedolla toimittajan kuvan.

”Noin. Siinä se on.”

Boman on asunut kolmisen vuotta Attendon Olarinpuiston-hoivakodissa Espoossa. Maalaaminen on ollut hänen lempipuuhaansa muuton jälkeen. Oloissa ei ole valittamista.

”Täällä on kodikasta ja ruoka on hyvää. Hoitajat ovat ihania”, Boman sanoo.

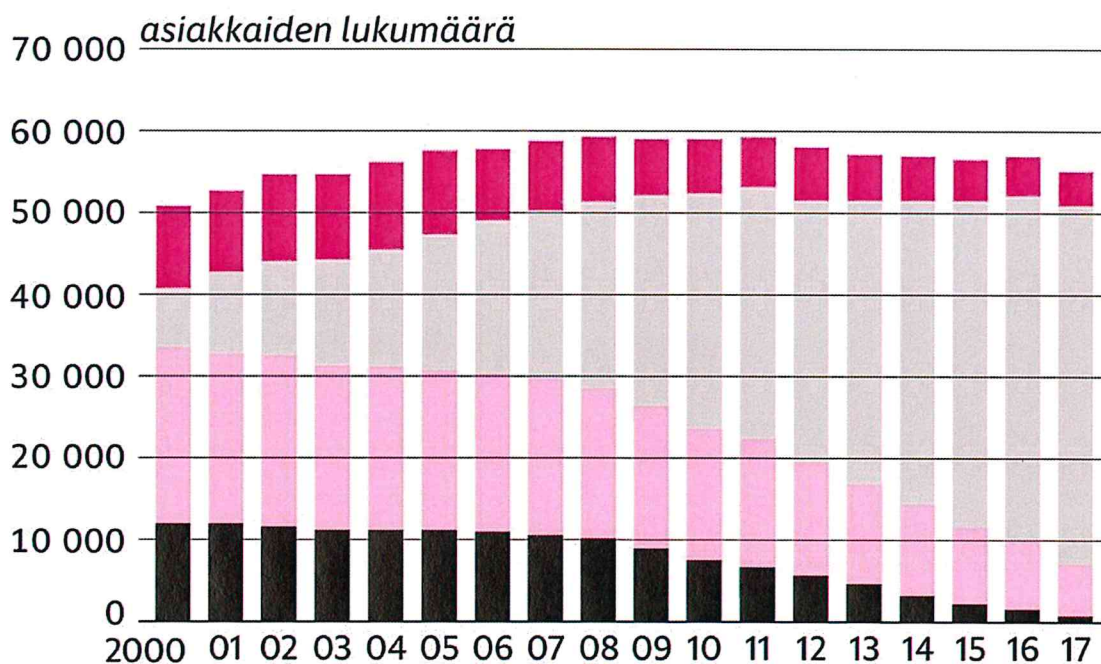
Olarinpuistossa tarjotaan niin sanottua tehostettua palveluasumista eli ympärivuorokautista hoivaa. Useimmat asukkaat ovat paljon Bomania huonokuntoisempia.

Hoiva on kallista. Olarinpuistossa asuminen maksaa 4 390 euroa kuukaudessa. Hinta sisältää hoidon ja asunnon lisäksi kaiken elämiseen tarvittavan paitsi lääkkeet ja vaatteet.

Suurin piirtein saman verran palvelu maksaa muillakin Suomen noin 50 000:lla ympärivuorokautista hoivaa saavalla ihmisellä.

Ikääntyneiden laitos- ja asumispalveluiden asiakkaat vuosien 2000–2017 lopussa

■ Terveyskeskusten pitkäaikaishoito ■ Tehostettu palveluasuminen
 ■ Vanhainkoti ■ Ikääntyneiden tavallinen palveluasuminen

Koonnut: ANNI LASSILA / HS, grafiikka: IINES VIKIÖ / HS, lähde: THL

Valtaosan maksaa asukkaan kotikunta ja pienen osan valtio Kelan tukien kautta.

Hoivamenot ovat koko julkisen talouden kestävyuden kannalta merkittäviä. Viime vuonna pitkäaikaishoitoon ja kotihoitoon käytettiin noin viisi miljardia euroa verorahoja, ja summa kasvaa nopeasti.

Hoivapalvelut ovat myös asiakkaille suuri menoerä, johon käytetään usein enemmän omaa rahaa kuin mihinkään muuhun palveluun koko elinaikana.

Se, miten paljon asiakas itse maksaa, riippuukin sitten täysin tuloista ja kotikunnasta.

HS selvitti, miten asiakasmaksu määräytyy neljässä kunnassa ja mitä se tarkoittaa erisuuruista eläkettä saaville asiakkaille.

Selvityksestä kävi ilmi, että kuntakohtaiset erot asiakasmaksuissa voivat olla hämmästyttävän suuria erityisesti hyvätuloisella eläkeläisellä.

Esimerkiksi 3 500 euron kuukausieläkettä saava saisi saman hoivapalvelun Porvoossa noin 300 euroa pienemmällä omalla maksuosuudella kuin Vantaalla.

Nyt tähän on tulossa muutos, jos sote-uudistus ja siihen liittyvä asiakasmaksulaki hyväksytään eduskunnassa.

ENNEN hoivakotien keksimistä huonokuntoiset vanhukset hoidettiin laitoksissa eli vanhainkodeissa tai terveyskeskusten vuodeosastoilla. Niiden osuus kaikista ympärivuorokautisen hoivan paikoista on enää vajaat kymmenen prosenttia.

Kotihoito

- Kotihoitopalvelu voi pitää sisällään avustamista päivittäisissä toiminnoissa, kuten pukemisessa, peseytymisessä ja syömisessä sekä pitkäaikaissairauksien hoitamista eli lääkkeiden antamista ja ehkä haavojen hoitamista. Myös kuntoutus voi kuulua kotihoidon palveluihin.
- Siivous, ateriat ja esimerkiksi kaupassakäynti ovat sen sijaan yleensä erillisiä tukipalveluita, joista maksetaan erikseen.

Tavallinen palveluasuminen

- Kunta voi antaa kotihoitopalvelua tai antaa sen ostamista varten palvelusetelin myös palvelutalossa asuvalle asiakkaalle, kun hoivantarve ei ole vielä ympärivuorokautista.
- Muista palveluista, kuten aterioista, siivouksesta, virkistystoiminnasta ja pyykkipalvelusta asukas maksaa palvelutalon pitäjälle omista rahoistaan.
- Palvelutalossa asukkaalla on oma asunto, josta hän maksaa vuokraa.

Tehostettu palveluasuminen

- Palveluasuminen on tehostettua silloin, kun asiakas tarvitsee runsaasti apua hygienian hoidossa, vessassa käynneissä, ruokailussa ja muissa päivittäisissä toiminnoissa. Tehostetussa palveluasumisessa henkilökunta on läsnä ympäri vuorokauden ja asukkaiden liikkumista on yleensä rajoitettu.
- Suuri osa asiakkaista kärsii muistisairaudesta.
- Hoito voi olla myös saattohoitoa.
- Tehostettua palveluasumista tarjoavia paikkoja kutsutaan yleensä hoivakodeiksi. Hoivakodissa asiakkailla on oma asunto tai huone, josta he maksavat vuokraa. Vuokran osuus vähennetään asiakasmaksusta.

Laitushoito

- Laitushoidolla tarkoitetaan lähinnä terveyskeskusten pitkäaikaista vuodeosastohoitoa, kun asiakas vaatii jatkuvaa lääketieteellistä hoitoa. Joskus ikäännytynyt asiakas voi tarvita muuta laitushoitoa esimerkiksi aggressiivisen käytöksen vuoksi.

[Etusivulle](#)

Laissa on säädetty, että asiakkaan maksuosuus laitoshoidosta on 85 prosenttia hänen nettotuloistaan.

Omaan käyttöön pitää jäädä 108 euroa kuukaudessa.

Samaan aikaan laitoshoidon vähenemisen kanssa tehostetun palveluasumisen osuus on kasvanut voimakkaasti. Sen asiakasmaksuista ei kuitenkaan ole säädetty laissa mitään.

TEHOSTETUN palveluasumisen asiakasmaksujen määräytymisperusteet ovat hyvin kirjavia. Kun HS pyysi tietoja asiakasmaksuista eri kunnista, vertailukelpoisten laskelmien tuottaminen osoittautui vaikeaksi.

Syynä on se, että kunnat ovat laatineet laskukaavoja itsenäisesti ja hyvin erilaisista lähtökohdista.

Vaikkapa Kuopiossa tehostetun palveluasumisenkin asiakasmaksut lasketaan jostain syystä kotihoidon maksukaavalla. Vantaalla taas ne lasketaan lähes samoin kuin laitoshoidossa, mikä tarkoittaa, että asiakas maksaa 85 prosenttia nettotuloistaan kuitenkin niin, että käyttövaraa pitää jäädä noin 250 euroa.

Helsingissä maksu on 80 prosenttia nettotuloista. Porvoossa taas on ihan omanlaisensa laskukaava.

KUNTIEN käytännöt hyvin tuntevan Attendon myyntipäällikön **Alex Gullichsenin** mukaan asiakasmaksun jälkeen jäävä minimikäyttövarakin vaihtelee kunnittain noin 120 eurosta lähes 300 euroon.

Joissain kunnissa käyttövaran laskennassa on otettu huomioon myös varallisuus, mikä on voinut tarkoittaa, ettei tuloista ole jäänyt käyttörahaa lainkaan.

Kaiken lisäksi myös se vaihtelee, mitä tällä omalla rahalla pitää kustantaa. Usein ainakin lääkkeet, voiteet, pesuaineet ja joskus myös mahdolliset vaipat.

Laskutapojen erot johtavat siihen, että erityisesti keskimääräistä parempaa eläkettä saavien maksuissa on suuria eroja. Siitä kertoo selvimmin asiakkaalle maksun jälkeen käteen jäävä rahamäärä, joka selviää tästä taulukosta. Esimerkit on laskettu 4 204 euroa kuukaudessa maksavalle palvelupaketille.

Mitä hoiva maksaa eri kunnissa?

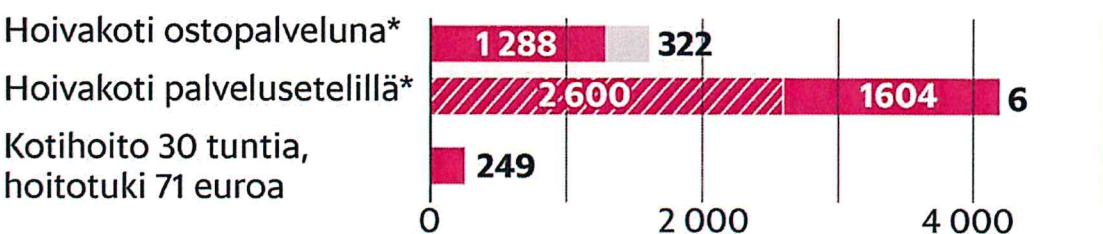
■ Maksun määrä ■ Palvelusetelin arvo ■ Käteen jää

Eläke 1 500 euroa

Tulot: nettoeläke 1 262+hoitotuki 153,63+asumistuki 194,05= **1 610 euroa**

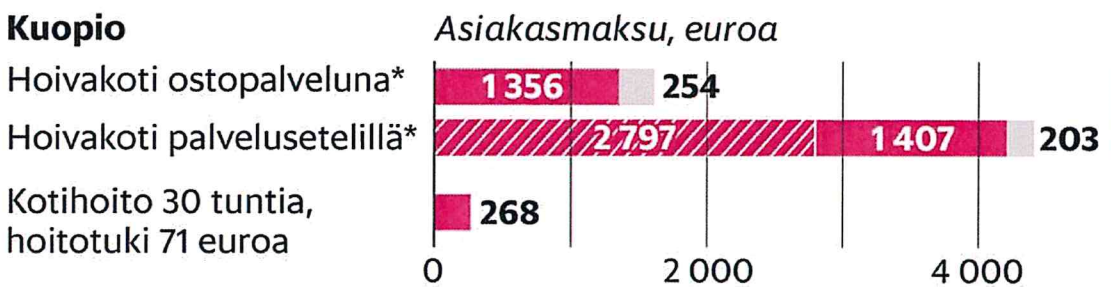
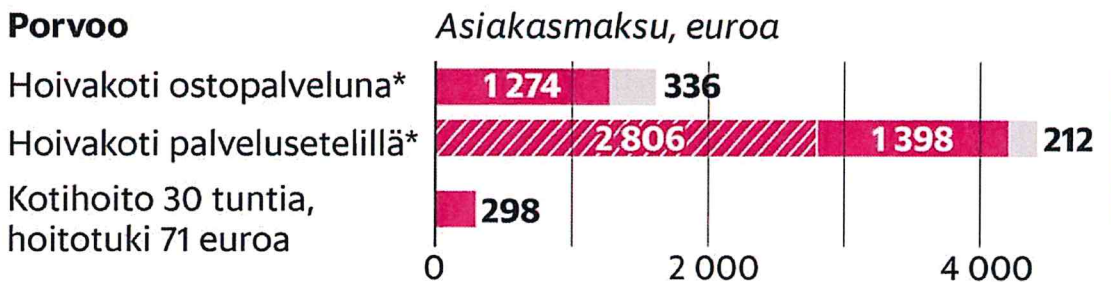
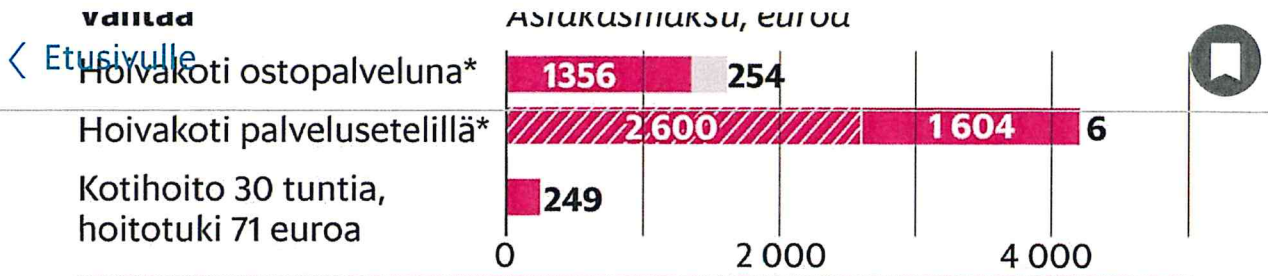
Helsinki

Asiaksmaksu, euroa

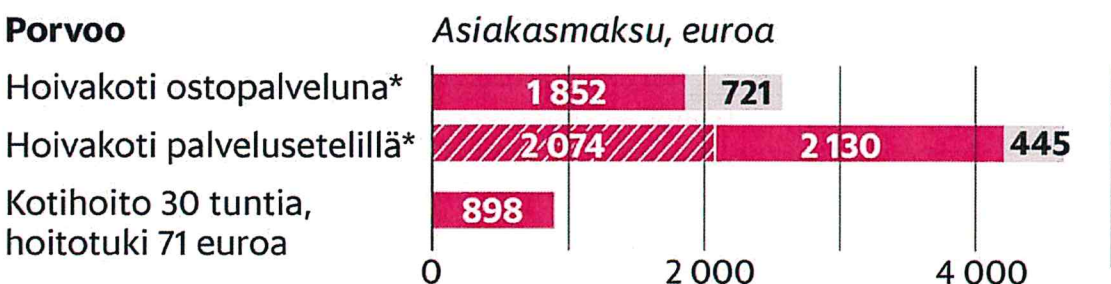
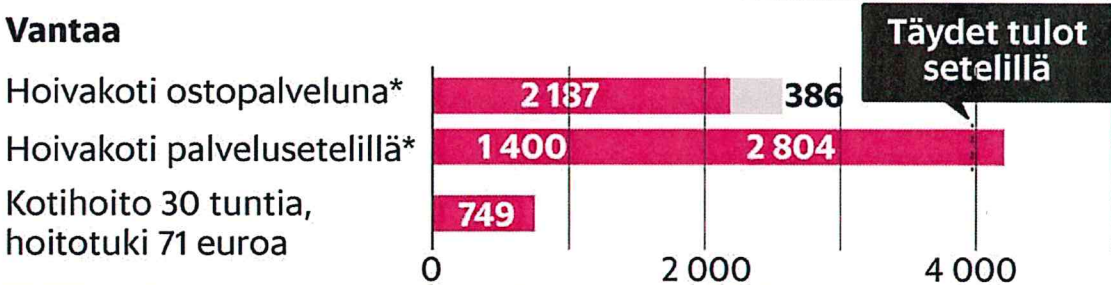
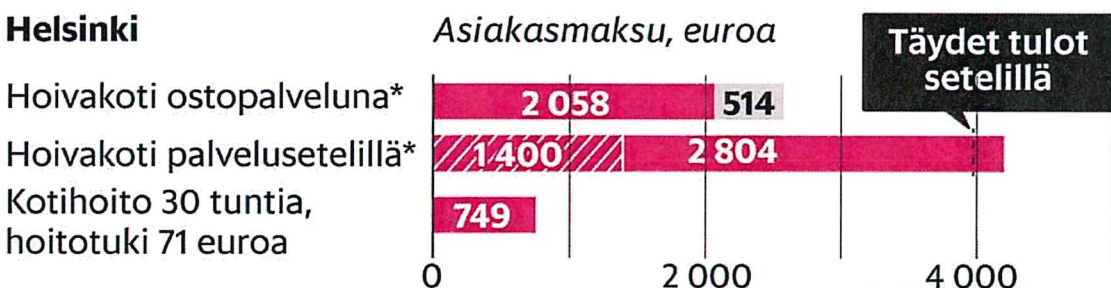

Vantaan

Asiaksmaksu, euroa

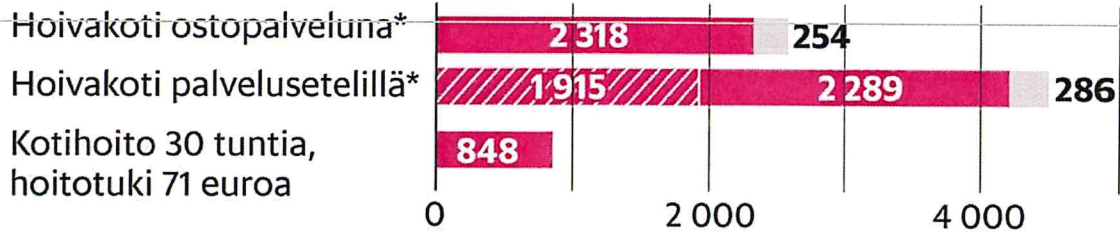

Eläke 3 500 euroa
 Tulot: nettoeläke 2 419+hoitotuki 153,63= **2 572 euroa**

< Etusivu

Asiakasmaksu, euroa

*Tehostettu palveluasuminen: vuokra 590 euroa, ateriat 444 euroa, hoiva 3170 euroa=4204 euroa kuukaudessa

Koonnut: ANNI LASSILA / HS, grafiikka: IINES VIKIÖ / HS, lähteet: Kaupungit, HS

VERTAILUA monimutkaistaa entisestään se, että hoivapalveluihin tarjotaan monissa kunnissa myös palveluseteleitä, joilla asiakas voi itse ostaa tehostetun palveluasumispaikan, mistä haluaa.

Useimmiten palvelusetelin summa riippuu tuloista, mutta taulukoissa on kuntien välillä isoja eroja. Vantaalla 1 000 euron eläkkeellä saisi 2 900 euron arvoisen palvelusetelin, Porvoossa 3 050 euron setelin.

Vantaalla 3 500 euron tuloilla setelin arvo olisi 1 400 euroa, Porvoossa se on 2 074 euroa.

Vantaalla ja Helsingissä 3 500 euron eläkettä saavan tulot ja palveluseteli yhteensä eivät itse asiassa riittäisi 4 204 euroa maksavan hoivapaikan ostamiseen. Jos asiakkaat saisivat Kelan ylimmän mahdollisen hoitotuen, tilanne olisi hieman parempi. Vertailussa on käytetty toiseksi suurinta hoitotukea, joka on 153,63 euroa kuukaudessa.

Tehostettu palveluasuminen:

- Porvoossa asiakkaan nettotuloista (eläke + mahdolliset tuet) vähennetään ensin vuokra, palvelutalon perusmaksu, ateriamaksu. Jäljelle jäävästä summasta peritään asiakasmaksuna 60 prosenttia. Käyttövaraa pitää kuitenkin jäädä vähintään 160 euroa. Asiakkaan pitää itse kustantaa esimerkiksi lääkkeet.
- Kuopiossa asiakkaan nettotuloista (eläke + mahdolliset tuet) vähennetään vuokra, ateriamaksu, erilliset maksut siivouksesta, pyykkipalvelusta ja turvapuhelimesta, hoivamaksu joka on 35 prosenttia 576 euroa ylittävistä bruttotuloista. Käyttövaraa pitää jäädä vähintään 253,62 euroa käyttövaraa. Asiakkaan pitää itse kustantaa esimerkiksi lääkkeet.
- Vantaalla asiakkaan nettotuloista vähennetään ensin vuokra ja jäljelle jäävästä summasta 85 prosenttia peritään asiakasmaksuja. Käyttövaraa pitää jäädä vähintään 253,62 euroa. Lääkkeet eivät kuulu asiakasmaksuun.
- Helsingissä asiakas maksaa 80 prosenttia nettotuloista (eläke + mahdolliset tuet). Käyttövaraa pitää jäädä vähintään 254 euroa.
- Soten asiakasmaksulain mukaan kaikkia maksaisivat 85 prosenttia nettotuloista (eläke + mahdolliset tuet). Käyttövaraa pitää jäädä vähintään 160 euroa kuukaudessa. Lääkkeet sisältyvät asiakasmaksuun.

Kotihoito ja vastaavat palvelut palvelutalossa:

- Kotihoidosta ja vastaavasta palvelusta palvelutalossa annettuna peritään kaikissa kunnissa enintään 35 prosenttia asiakkaan 576 euroa ylittävistä bruttotuloista. Palvelun sisällössä ja prosenteissa on muuten kuitenkin suuria eroja.
- 30 tunnin hoidosta kuukaudessa pitää Vantaalla maksaa 25 prosenttia 576 euroa ylittävistä bruttotuloista, Porvoossa 30 prosenttia ja Kauniaisisissa 15 prosenttia.

SULJE

< Etusivulle

Suurinta osaa hoivapalvelujen asiakkaista maksujen epätasa-arvo ei koske samassa määrin kuin hyvätuloisia eläkeläisiä. Valtaosan eläkkeet ovat niin pieniä, että heille jää tehostetussa palveluasumisessa joka tapauksessa käteen vain kunnan määrittelemä minimikäyttövara.

Suomalaisten keskimääräinen eläke oli vuonna 2017 noin 1 600 euroa, mutta iäkkäimmillä eläkeläisillä selvästi pienempi. Noin 60 prosenttia naisista sai eläkettä alle 1 500 euroa.

Vain muutama prosentti nykyisistä eläkeläisistä saa eläkettä yli 3 500 euroa kuukaudessa.

Olarinpuistossa asuvan Aimo Kunnarin, 77, huoneessa tuoksuu vernissa. Kunnari on maalannut öljyväreillä jo parikymmentä vuotta. "Täällä saa tehdä mitä haluaa ja olla ihan oma persoonansa." (KUVA: KALLE KOPONEN / HS)

TEHOSTETTUUN palveluasumiseen eli ympärivuorokautisen hoivan piiriin pääseminen edellyttää kunnan päätöstä. Teoriassa kriteerien pitäisi olla yhteneviä, mutta käytännössä ne eivät sitä ole.

Moni varsin huonokuntoinen sinnittelee omassa kodissa kotihoidon turvin. Vaikka väestö ikääntyy ja huonokuntoisten määrä jatkuvasti kasvaa, ympärivuorokautista hoitoa saavien määrä ei ole viime vuosina lisääntynyt. Se tarkoittaa, että moni vanhus asuu kotona entistä pidempään.

Kotihoidossakin maksujen haitari on iso, vaikka maksuperiaatteista on säädetty laissa. Maksuun vaikuttavat kotitalouden koko, tulot ja hoitotuntien määrä.

Vaikkapa Kauniaisissa yksin asuva asiakas maksaa 30 tunnin kotihoidosta kuukaudessa 15 prosenttia 576 euroa ylittävistä bruttotuloistaan, Vantaalla maksu on 25 prosenttia.

Siinäkin on vaihtelua, mitä tähän prosenttilaskutuksella annettavaan hoivaan sisältyy.

Esimerkiksi Porvoossa siihen on otettu hiljattain mukaan kuntoutus, kuten fysioterapia.

Laakso sanoo.

Mahdollisesta ateriapalvelusta, siivouksesta, pyykkien pesusta ja kaupassa käynnistä kotihoidon asiakkaat maksavat erikseen joko kunnalle tai yksityiselle palveluntarjoajalle.

HANKALIMPIA tilanteita syntyy silloin, kun asiakas on suhteellisen hyväkuntoisena hakeutunut itse asumaan yksityiseen kalliimman hintaluokan palvelu- tai senioritaloon. Siellä kaikki hoito- ja tukipalvelut pitää yleensä ostaa senioritalon pitäjältä. Tarjolla on usein myös esimerkiksi yksityisiä lääkäripalveluita.

Kunnalta voi saada esimerkiksi palvelusetelin varsinaisen hoivan ostamiseen. Kun kunto heikkenee ja avuntarve kasvaa, omat tulot eivät silti enää välttämättä riitäkään kaikkien palvelujen maksamiseen.

Kaikista kunnista kerrotaan, että tällaisia tilanteita tulee ajoittain vastaan. Jos asiakkaan kunto on niin heikko, että asiakas tarvitsee tehostettua palveluasumista, kaupunki järjestää hänelle hoivapaikan.

Tai sitten asiakas muutetaan hänen tuloilleen sopivaan asuntoon, johon hän saa kunnan kotihoitopalvelun.

SENIORIASUMISTA on tarjolla monenhintaista. Erityisesti vuokrat vaihtelevat paljon sijainnista riippuen niin kuin muissakin asunnoissa.

Tehostetussa palveluasumisessa hinnat ja taso ovat Attendon Gullichsenin mukaan viime vuosina yhdenmukaistuneet kilpailun seurauksena.

Noin puolet tehostetun palveluasumisen hoivapaikoista on yksityisten yritysten tuottamia. Kunnat ostavat ne yleensä asukkaidensa käyttöön ostopalveluna. Kunta siis maksaa hoivan koko kustannuksen yritykselle ja asiakas maksaa asiakasmaksun kunnalle.

”Palvelun tai tilojen tasossa ei ole suuria eroja. Ympärivuorokautinen hoiva on edullisimmillaankin kallista”, Gullichsen sanoo.

[← Etusivulle](#)

Olarinpuistossa asukkailla on omat huoneet ja kylpyhuoneet. Yhteisissä tiloissa syödään ja vietetään aikaa. Aidatulla pihalla saa vapaasti ulkoilla. (KUVA: KALLE KOPONEN / HS)

Paikkojen hintoja voi vertailla palveluseteliasiakkailla tarkoitettussa parastapalvelua.fi-sivustolla. Hoivayritysten sivuilta hintatietoja on turha etsiä.

Tehostetun palveluasumisen hinta on useimmiten 4 000–4 500 euroa kuukaudessa. Se sisältää yleensä asunnon, hoivan, pitkäaikaissairauksien hoidon, turvapalvelun, ateriat, siivouksen, pyykit ja virkistystoiminnan.

Kalliimpiakin paikkoja löytyy. Espoossa Lippajärven rannalla toimivassa Esperin Villa Lyhteessä asuminen maksaa sivuston mukaan 5 480 euroa kuukaudessa. Diakonissalaitoksen hoivakoti Scillassa Alppilassa hinta on 5 550 euroa.

HOIVAPALVELUJEN asiakasmaksujen kirjavuus poistuu, jos sote-uudistus toteutuu ja eduskunta hyväksyy jo käsittelyssä olevan uuden asiakasmaksulain.

Se tarkoittaisi, että tehostetun palveluasumisen asiakasmaksu olisi jatkossa kaikkialla Suomessa 85 prosenttia asiakkaan nettotuloista. Asiakkaalle pitää kuitenkin jäädä 160 euroa muihin menoihin. Asiakasmaksuun sisältyisivät myös lääkärin määräämät lääkkeet, eikä käyttövaran laskennassa otettaisi varallisuutta huomioon.

Tällä laskurilla voit laskea, mitä maksaisit hoivakotipaikasta sote-uudistuksen jälkeen. Esimerkki on laskettu tehostetulle palveluasumiselle, jonka kokonaishinta on 4 204 euroa kuukaudessa.

Kerro nettoeläkkeesi kuussa:

Asiakasmaksusi on

679 euroa.

Laskelmassa asumiskulut tukien jälkeen ovat 100 euroa. Hoitotuki on 153,63 euroa. Käteen jää 160 euroa.

Lähde: STM, Kela ; koostanut: Minttu Linjala / HS

PALVELUSETELIN tilalle tulisi asiakasseteli tai henkilökohtainen budjetti. Niiden merkittävin ero palveluseteliin on se, että sosiaali- ja terveystieteiden erityisasiantuntijan **Marjo Kekin** mukaan asiakassetelin ja budjetin pitää kattaa koko ostettava palvelu, jonka tason maakunta on määrittänyt.

Asiakas ei siis voisi valita vaikkapa keskimääräistä kalliimpaa Alppilan Scillaa hoivapaikakseen ja maksaa loppuhintaa itse. Asiakkaan valinnanvapaus voi siis jossain määrin vähentyä nykyisestä.

Asiakas itse maksaisi hoivasta aina saman, tuloihin suhteutetun 85 prosentin asiakasmaksun.

Käytännössä laki johtaa luultavasti tarjonnan yhdenmukaistumiseen entisestään.

Kotihoitoon uusi laki toisi entistä tarkemman maksutaulukon ja määrittäisi yhtenäisesti, mitä hoitoon kuuluu. Esimerkiksi fysioterapia ja pyykkihuolto kuuluisivat palvelun piiriin. Enimmillään maksu voisi olla yksin asuvalla 35 prosenttia 690 euroa ylittävästä bruttotulosta.

Seuraa uutisia tästä aiheesta

Vanhustenhoito

Seuraa

Hyvinvointi

Seuraa

Palvelut

Seuraa

Raha

Seuraa

Anni Lassila

Seuraa